

Hayat

*Hayata, daima hayata.. dünyaya
daha çok hayat katalım !...*

Nietzsche

Cilt VI. 15 Temmuz 1929. Sayı : 135

Mektepten çıktuktan sonra

1929 tedris senesi nihayete erdi. Birçok genç artık hayata atılacaklardır. Girecekleri cemiyet içinde çalışırlarken mektep sıralarında o kadar kuvvetle duymadıkları mütezat hislerle karşılaşacaklar, içlerindeki ihtiraslarla, hariçte görecekları mukavemetler arasında kendileri için açacakları bir yolda yürüyüp gideceklerdir.

Liseden çıkan gençler önlerinde «ne olmalıyım» hangi mesleğe girmeliyim?, suali karşısındadırlar. Yüksek mektepten çıkanlar ruhlarında bir an evvel bulundukları meslekte en yüksek mevkie çıkmak, en menfaatli işi bulmak ateşini taşırlar. İçlerinde cemiyet ve tabiat içindeki tezatlar karşısında bocalıyanlar da olabilir, yahut bugünün cereyanları karşısında kayıtsız, kendilerine verilecek işi makine gibi yapmağa yarayanlar da vardır. Bu gençlerin duyguları arasında dolaşınız, azçok istikbali görürsünüz.

«Ne olmalıyım, hangi mesleğe girmeliyim?» Endişesi içinde kalan lise mezunları kendileri için doğru bir yol bulmak istiyorlarsa istidatlarından başka hiçbir tesire kapılmamalıdırlar.

İstidattan maada gençler üzerine tesir yapacak binbir amil vardır. Yapamıyacağınız işlere bugün için daha kârlı olduğunu ileriye sürerek girmegi teklif edenler, istidadınız olan meslekte kuvvetli ve liyakatlı olmak için uzun çalışmak lâzım geldiğini söyleyerek sizi yese düşürenler bulunabilir; bunların hiç birine kulak asmayarak en liyakatlı olabileceğiniz mesleği tereddütsüzce tercih etmelisiniz, o mesleğin en kuvvetli adamı olmak ihtirasını daima duymalısınız. Bilinmelidir ki her meslek kuvvetli ve liyakatlı adam bekliyor. Tebellür etmiş istidadı olmayan gençlerin meslek aramalarıdır. Çok yazık ki mekteplerimizin bir kısmı gençlerde hakikî istidatların açıkça belirmesine müsaade edecek vaziyette değildir. Gençlerin çoğu en ziyade hangi yolda liyakat gösterebilecek bir haldedir, bunu bilmiyerek hayata girmektedirler.

Tabiat ve hayat çok merhametsizdir. Yapamıyacağınız işe girerseniz mütemadiyen ezilirsiniz, eğer kalbinizde yükselmek hırısı da varsa o vakit liyakattan, ehliyetten,

— Mekteplerini bitirenlere —

doğruluktan başka tariklerle ilerlemek isteyeceksiniz. İşte o zaman cemiyete muzır bir insan olursunuz.

Mektepler, talebesinin günün birinde muhtelif yollara gireceğini düşünerek onları bir kalıptan çıkmış insanlar haline getirmekten ziyade en ziyade beliren istidadının inkişafına yardım eylemeli, o yolda hakikî mürşit olmalıdır. Bunun için onlara beğendikleri işle uğraşmağa vakit bırakmak, istekleriyle kitap seçmeğe ve okumağa hevesli yapmak lâzımdır. Bunun lâzım olduğuna samimiyetle inandığımız ve yapabildiğimiz gün gençlere hakikî yardım yapmış olacağız.

Yüksek mekteplerden çıkan gençler hayata atılıyorlar. Her şeye muhtaç bir memletin istikbalini teşkil edecekler. Onun için emel elbette şu dur: daha evvel geçenlerden fazla ehliyetli olmak... Bunun birinci şartı girdikleri meslekte daha evvel çalışanların yaptıklarını iyi bilmek, yapamadıkları noktaları iyi takdir ediliyebilmek, onların zayıfları ve kuvvetli taraflarını bulabilmek.. Böyle bir muvazane yaptıktan sonra liyakat ve kuvveti-
-Lütfen beşinci sahifeye bakınız-

Altıncı Resim Sergisi

«Esefle gördük ve açıkça söylüyoruz ki 1929 Resim sergisi, bir yıl öncekine nispetle daha çok kusurludur ! »

Türk güzel san'atlar birliğinin resim şubesinin altıncı sergisi geçen ay açıldı. Bir buçuk ay evvel etnoğrafya müzesinde açılan genç ressamlar sergisinden sonra bu, Ankarada, yılın ikinci san'at hadisesi oldu. Genç ressamların ilk sergisi dikkati kendisine saplandıran bir san'at hareketi idi. Aynı zamanda, hiç şüphesiz, bir iddianın ifadesi olan bu sergi o iddiaya ne kadar hak verdirir, onu burada tedkik edecek değiliz. Yalnız yeniliği ve benzersizliği garabette arayan yahut ham bir yemişin dudaga verdiği fena ilk tadı eksik doğmuş levhalarında duyuran hasta kompozisyon ve taslak meraklılarının eserleri yanında asıl san'atın istediği kendini daima tenkit eden ve eserle sevinmeyen çalışmaların meydana getirdiği gerçekten güzel lâvhalarla bu serginin güvenilebilir bir vaadten daha fazla bir şey olduğunu söylemekten geri duramayız.

Evet, altıncı resim sergisi yeni Maarif vekilimizin san'atkarlarımız hakkında çok şevk verici ve alkışlayıcı sözlerle dolu nutkiyle açıldı. Vernisaj gününün Vekiller, Mebuslar, Sefirler, Hükûmet büyükleri ve san'at meraklılarından mürekkep kesif kalabalığı ile hıncahınç dolan salon ve dehlizin duvarları

da o kadar hıncahınçtı denilebilir. İki yüzü çok geçen lâvhalar iğne atsak duvara değmeyecek surette sıralanmış ve bu yetişmiyor gibi fena duran ışıklar da onların hakikî kıymetlerini zedelemişti. Hele dar dehlizdeki lâvhalar bir çilehanede

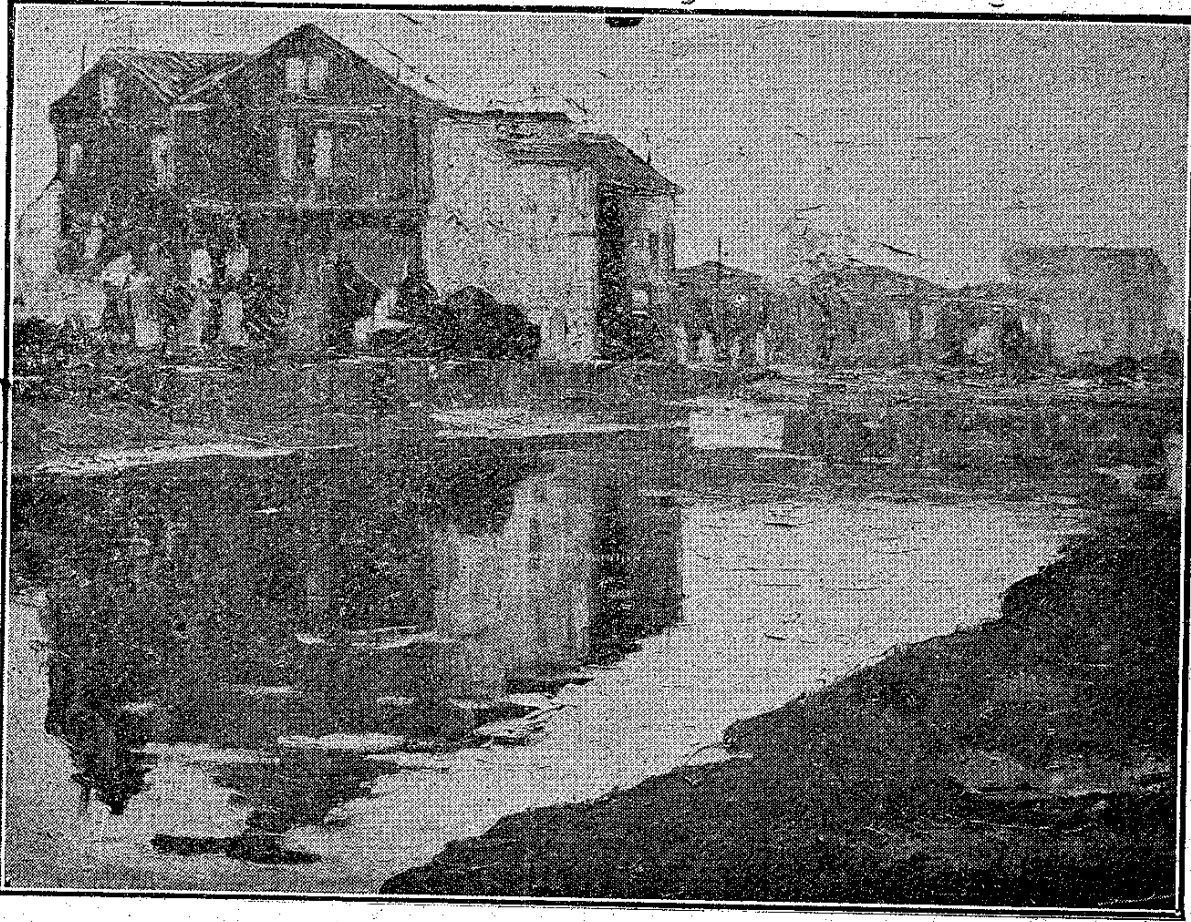
acı şeyler söyleyeceksek bunun sebebini ancak o derin ve temiz sevgide aramak gerektir. Geçen yıl beşinci sergi için düşüncelerimizi yazarken şöyle demiştik :

«Resim sergilerimizin tekâmülü için iki şartı esaslı görüyorum.

Bunların biri san'atkar şahsiyetleri artık taayyün etmiş kıymetli ressamlarımızın yavaş yavaş uyanan muhitin ve bilhassa ilim ve san'at işinde himayesini esirgemeyen hükûmetin teşvik ve takdirleriyle münasip bir faaliyet ve itina göstermeleri, ikincisi ise teşhir olunacak eserlerin intihabında her yıl daha sıkı bir ölçünün hakim olmasıdır. Genç resim üstatlarımız imzalarının şerefini heyecanla kıskanmalı,

kendi eserlerinin ilk merhametsiz münekkitleri olmalıdırlar. Kendisini bile memnun etmekten uzak olan eserlerini teşhire razı olan bir san'atkar san'at hayatının bir günahını işliyor demektir. Sergiye eser intihap edilirken kemmiyet verilecek en küçük kıymet san'at namına zarardır.»

Kendimizde bir irşat hakkı ve hele bu işte kat'i bir hakem selâhiyeti görmekten çok uzagız. Ancak her sözün kıymetini gerçekte uygunluğunun derecesinde arar ve o kıymeti bununla ölçeriz. İşte onun içindir ki bu çok doğru sözün



Her sene bir kaç resmini gördüğümüz: Kurbağlı Dere (Vecih B.)

gibi idi. Bu münasebetle gelecek resim sergilerinin resme bakmak ve güzelliğini seçmek için yetişir genişlikte birde ışıktan zarar göreceğ değıl kazanacak surette tertip olunmasını dilememeğe imkân yoktur.

O gün ilk resmî ziyaretini yaptığımız sergiyi kapanmasını önceleyen günlerin birinde saatlerce gezdik, gördük. Fikirlerimizi söylemeden önce bir noktaya işaret edelim ki biz de bir san'at şubesinin hevesliyiz; ve san'atla san'atkar için yalnız sevgi duygumuz vardır. Bununla beraber bu resim sergisi için yine

işitici de çok olmasını istedik.

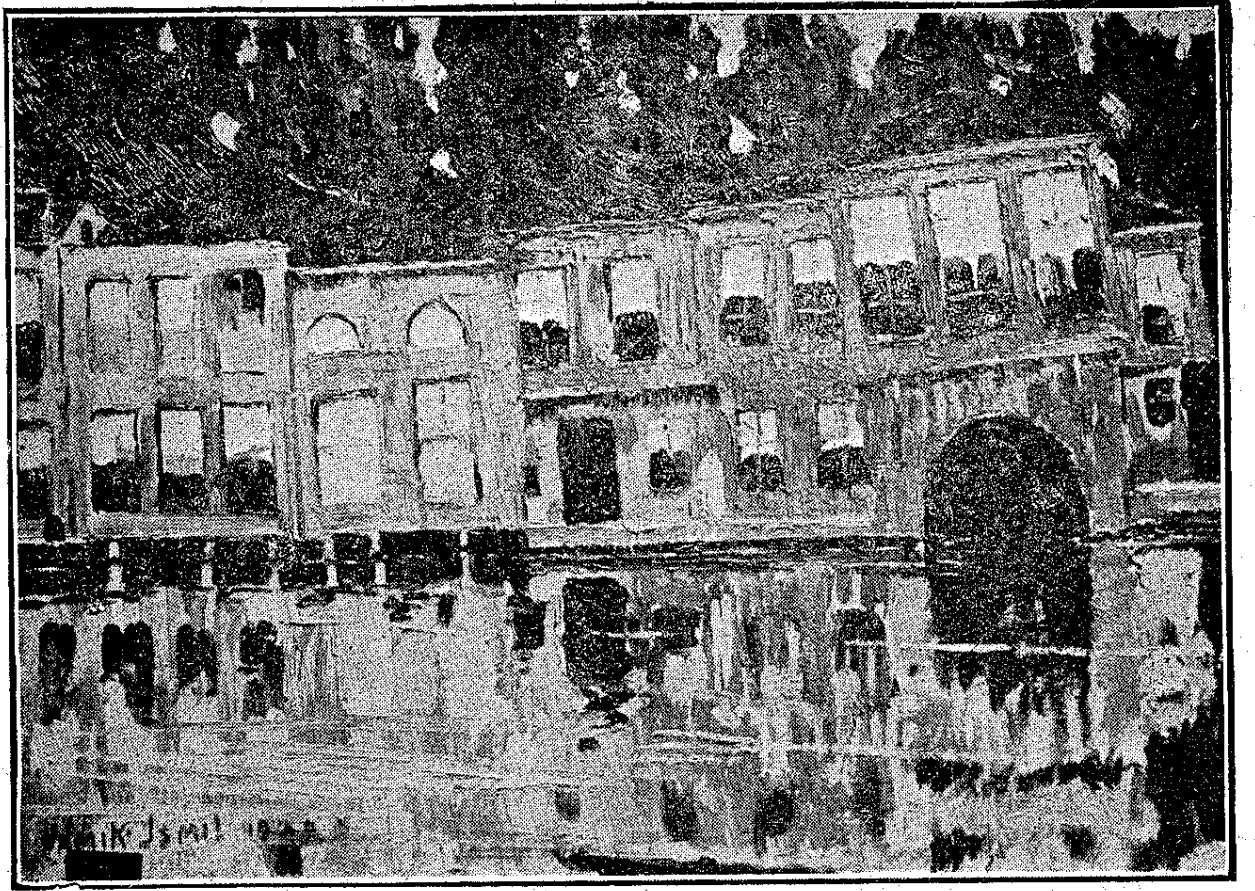
Esefle gördük ve açıkça söylüyoruz ki 1929 resim sergisi bir yıl öncekine nispetle - yukarı da işaret ettiğimiz iki bakımdanda - daha çok kusurludur. Ve pek az istisna ile, tanınmış ressamlarımız, bu yıl, geçen senekilerden daha fena eserler meydana koymuşlardır. Sergide, az bile olsa, güzel eserler yok değildir. Bunlardan bir kaç örneği okuyanlarımız bu sahilelerde görecektir. Fakat iki yüzü çok geçen lâvha içinde bu küçük ekalliyet bizi kandırmaktan uzaktır.

Ali Rıza beyin bütün teşhir ettiği resimler arasında geçen seneki „Pendikte kaynar caddesi” lâvhasına uyar kıymetinde bir eser yoktur. „inekler,” ve „ev,” atlı lâvhalar ancak küçük güzelce lâvhalar.

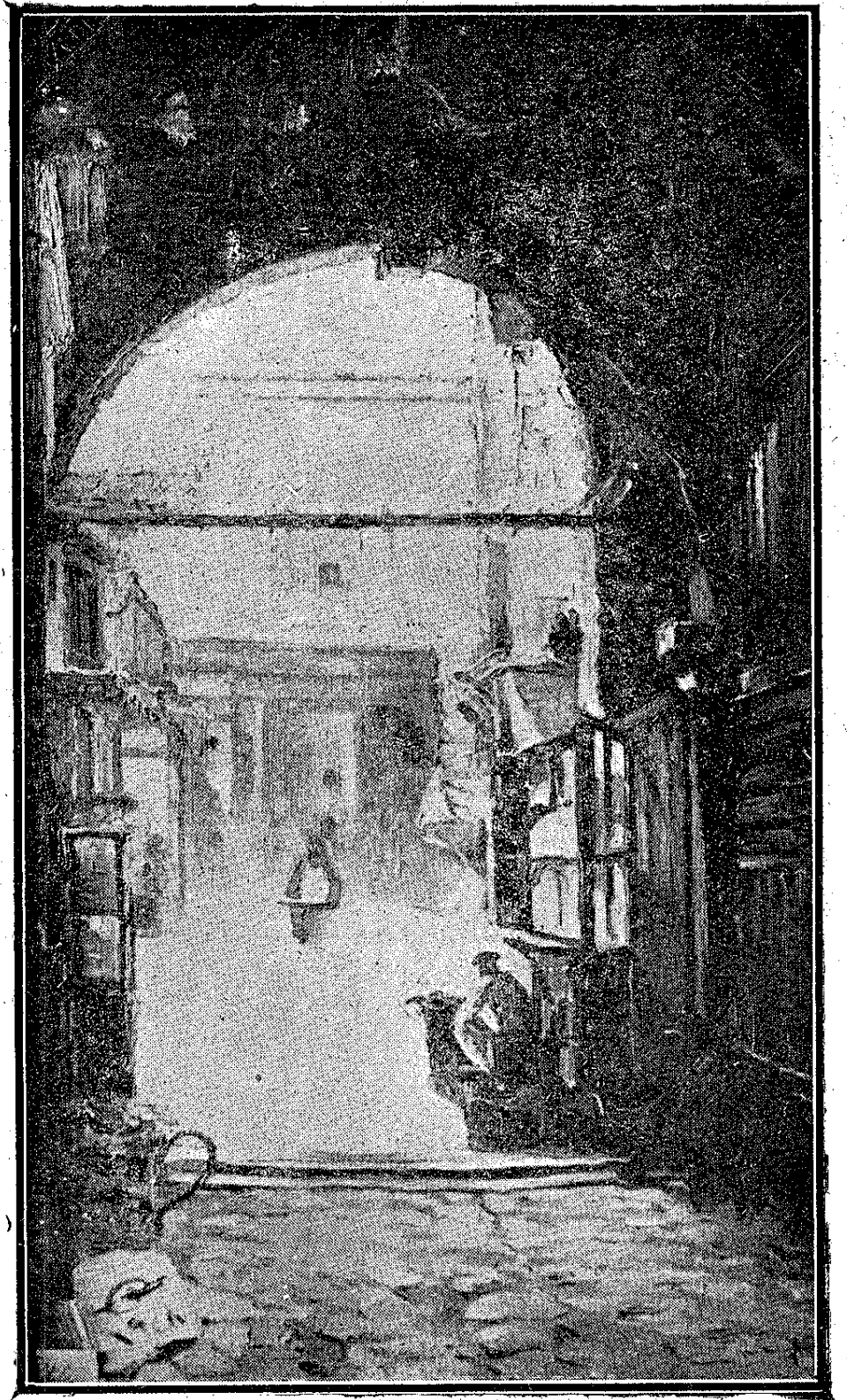
Halil Paşa'nın resimleri arasında Ankara manzarası güzeldir. «Fellâh portresi» ve «çiçekli tarlalarla nil kenarı», İstanbul sergisinde de teşhir olunan «Vani köy sahilı» güzelce eserlerdir.



Celal Beyin : renkli kâğıtlardan yapılma bir tezyinî resim



Namık İsmail'in : Yalı'sı



Şevket'in : Kapalı Çarşısı

İSMET PŞ. HZ. NİN GENÇLİĞE HİTABESİ

[İsmet paşa hazretlerinin geçenlerde Hukuk fakültesinde söyledikleri sözler hayata atılan bütün gençler için, bütün muallimler için en büyük rehber mahiyetindedir. Muvaffak olmuş insanların sözleri, âlemin nizamından bir parçayı ifade ederler. Bu nizamı bilen yeni nesil gidecekleri yolu daha iyi görürler.]

Muhterem Efendiler, Değimli Hanımlar, Değimli Efendiler, Hukukta yüksek tahsillerini bitiren efendilerin bugün diplomalarını kendilerine vermekle bahtiyarım. Hukuk tahsilini bitiren efendilerin hissettikleri bahtiyarlığı hepimiz, bu hayatı geçirdiğimiz için, anlayacak vaziyetteyiz.

Efendilerim,

Kendilerine bahtiyarlık hissettiren sebepler içinde bence en mühimmi, çok seneler süren tahsil hayatında hiç kimseye minneti olmadan, yalnız kendi gayretinin, kendi çalışmasının, öğrenmesinin semeresi ve neticesi olarak bir şehadetnameyi ve hücceti ele almalarıdır. (Alkışlar)

Haklı alınan bir imtihan neticesi, hayatta birçok muvaffakiyetler için pürüzsüz, temiz, insanı hiçbir küçük hisse düşürmiyen başlıbaşına bir abidedir. Bu noktada ısrar edişimin sebebi vardır; Çünkü bunun tahsil hayatında aksi telâkkisine de okadar husumetim vardır. Yani tahsil hayatında liyakatsiz ve istihkaksız alınan her numarayı ve geçirilen her kademeyi alanlar için leke, verenler için bir fenalık telâkki ederim. (Alkışlar)

Bir vesile ile daha bu mektepte demiştim ki muhterem hocalarınız size öğretirken ve tedrisleri neticesini sizden isterken sert' çetin olsunlar. Bugün öyle oldukları için diploma alan efendilerin hayata girişlerinde kendileri, aileleri ve mensup oldukları cemiyet ve memleketimiz için bir istinat ve selâmet noktası görüyoruz. Bir cemiyette her türlü suiistimal vaki olabilir, ve herbiri ayrı ayrı zararlıdır, çekinilmeğe değer. Fakat suiistimallerin en fenası, hayata yeni atılan talebeye haksız olarak, yanlış olarak vaziyet ve not vermektir. En çok nefret ettiğim suiistimal talebeye haksız sınıf geçirmek için haksız olarak yanlış numara vermektir. (Alkışlar)

Bu söylediklerimi bu vatanda okuyanlar ve okutanlar dikkatle işiteceklerdir. Sebep ne olursa olsun, haksız ve fena numara veren adama, bir cemiyette en büyük fenalığı yapmağa elatmış bir adam gözü ile bakmak lâzımdır.

Fena talebe yetiştirmek o talebeye istihkaksız olarak numara vermektir.

Hayata yeni başlayan bir genç; müşkülâta uğradıkça kendi kabiliyetinin ve ıstıdadının tahammül ettiği yolu behemehal bulur. Bunu ona gösterecek olan, ona numarayı verenlerin istikamet ve dürüstlüğüdür. Eğer bazan fena not veren hocalar bulunursa bunlar tıpkı hasta bir çocuğa çocuğun arzu etmediği ilâcı veren doktor vaziyetindedirler. (Sürekli alkışlar)

Fena yetişmiş adam ailesi için zararlıdır. Çünkü onun tutuğu yanlış istikamet çekilmez, dayanılmaz bir yük olacaktır.

Efeniler, elinde yanlış bir şehadetname ile cemiyete çıkan adamın memlekete zararı sizin tasavvur edebileceğinizden çok fazladır. Bir cemiyette en muzır adam ehliyetsiz olduğu halde salâhiyet sahibi olandır. [(Alkışlar) Ehliyetsiz ve salâhiyet sahibi adam tahsil zamanında ıslah olunamazsa, hayatın cereyanı esnasında güç ıslah olunur. Bu adam bütün hayatında ilmin, liyakatin ve çalışkanlığın düşmanı olacaktır; söyliyerek ve söylemiyerek... Onun için, Efendiler, diploma alırken, geçirdiğiniz uzun tahsil hayatında hakkınız olarak aldığınız numaraları bugün büyük bir muzafferiyetin verdiği mefharet gibi, elinizde bir hüccet olarak tutabilirsiniz. Onlarla iftihar edebilirsiniz. Sizin iftiharınız bizim iftiharımızdır. (Alkışlar)]

Bundan sonra hayata gireceksiniz. Hayatta muvaffakiyet için hatırıma gelen bir iki sırrı size söylemek isterim; bunlar belki hergün gördüğünüz ve işittiğiniz sözlerdir. Bir defa da ben söylemiş olayım:

Bir defa size vazifeseverlik tavsiye ederim. Vazifeseverlik ilk andan itibaren kanaat ve tahammül yükler. Vazifeseverlik, ilk anda teveccüh eden vazifeyi, sevmek demektir, Sevmek, buradan başlar. Geniş bir vatanda, cemiyetin binbir ihtiyaçları içinde herbirinize düşecek vazifeler, esassından, ruhundan sarfınazar, manzarası ve hatta hayata olan tesiri itibarile asla bir olmayacaktır.

Size teveccüh edecek herhangi bir vazifenin kudsiyeti vardır. Vazife asla hor görülemez ve asla hor görmeyiniz. Bunda ısrar edişimin sebebi vardır. Çünkü insan mektepten çıkarken artık öğrenecek birşey kalmamış ve her hususta hayatta herkesle müsavi olmuş hissini kendi nefsinde duyacaktır ve biz de duymuşuzdur. Sizin de duymanızı gayet tabii görürüm. Sonra türlü hayalât yapılabilir. Nefiste duyulan bütün bu hisler sevimlidir; nefis itimadı gösterir. Sonra cemiyete en yüksek vazifelere liyakat hissini kendisinde duymak; bunların hepsi güzel şeylerdir. Fakat tatbik âleminde, hayata haki-katen hayat gözü ile girdiğiniz zamanda ilk düşüneceğiniz şey: "bu vazife bana teveccüh etmiştir. Bu vazifeyi ifa edeceğim...", demektir. Vazifeseverlik buradan başlar: ondan sonra muvaffakiyet ve sebat gelir.

Hayatta muvaffakiyetin başı kanaatte ve tahammüldedir. Kanaatkâr olmak lâzımdır. Müşkülât karşısında tahammül etmek, dişini sıkmağa lâzımdır. İnsan oğlunun kabiliyetinin derecesi ve hududu henüz keşfolunmamıştır. En büyük müşkülât ve ıstıraplar içinde kalıp çaresizlik hissettiğiniz zaman bilmelisiniz ki biraz

daha tahammül ettiğiniz takdirde zafer yüzünü size çevirecektir. (Alkışlar) Demek istiyorum ki hayat sizden muhtelif safhalarında yeni yükler, yeni vazifeler, yeni tahammüller istedikçe siz ona karşı kanaatınız ile, vazifaseverliğiniz ile, bünyenizde ve seciyenizdeki sarsılmaz kudretle daima mukavemet ederek müşkülâtı geçmek azminde sebat etmelisiniz. (Alkışlar) muvaffakiyetsizlik, muvaffakiyetsizlik, muvaffakiyetsizlik... bunların hepsi muvaffakiyet denilen neticeye varmak için atlanan kademelerden başka bir tesir yapmaz. (Alkışlar) Size hayatınızda bir de liyakat hırsı tavsiye ederim. Yüksek tahsilinizi bitirmiş olmak zevki ile beraber içinizde bir sual ve ihtarı daima bulacaksınız: o da yüksek ilme varmak için şimdiye kadar elde ettiğiniz ancak bir anahtardan ibarettir. Serbest hayatınızda olsun veya resmî hayatınızda olsun kabiliyetinizi arttırmak, ilminizi arttırmak için göstereceğiniz hırstır ki herhangi bir cemiyeti en yüksek cemiyetler sırasına çıkaracak tılsım makamındadır.

Liyakat hırsı ilk andan itibaren tecrübenin ehemmiyetini gösterecektir. Saygı ile; dikkatle hayata baktığınız zaman sizden evvel yetişmiş olanların da sizden bir gün ileride olduğunu derhal farkedeceksiniz. Bu size meslekdaşlarınız arasında, hayatta sizinle aynı meslekte bulunan diğer arkadaşlarınız arasında bilenlerin, görmüş olanların, görgülü olanların manen aldıkları yüksek mevkii gösterecek ve onların kazandıkları da sizin istifadenize yol açacaktır. Bazı yerlerde gördüğüm tereddi ve hastalığa asla itibar etmeyiniz: bu tereddi tecrübelilerin, çalışanların, yapanların herhangi bir suretle sizden evvel işte bulunanların vaziyetlerini, bilgilerini ve tecrübelerini derhal istihfaf etmektedir. Bu zihniyette yetişen tembel olur; bütün hayatı ademimuvaffakiyyetle geçer ve ömrü mutlaka kaldırım üzerinde biter. (Alkışlar) Hayatta sonra gelenin evveliden gerikalmaması gibi bir kaide yoktur. Bilâkis sonra gelen evvelkilerini mutlaka geçecektir. Mutlaka geçektir. Yalnız ilk andan itibaren sizden evvel hayata karışmış olanların tecrübelerini saygı ile görürseniz, onlardan olgun olan özleri alırsınız. Zaten liyakatinizi teslim ettirdiğiniz zaman herkes size derece derece, kademe kademe yol açar ve lâıyk olduğunuz yere gidersiniz. Ama varacağınız derece liyakatle alınır; zorla sun'î olarak asla elde edilemez. Bunu daima hatırlınızda bulundurunuz. Bunun tılsımı hayatta liyakat hırsı ve tecrübeye, görgüye ve alelittlak sizden evvel gelenlerle saygı ile ve onlardan birşey öğrenmek hevesile temas etmektir. Size bir de bütün bu söylediklerimden belki daha mühim olmak üzere seciye, istikamet tavsiye ederim. Arkadaşlar, hayatta en büyük muvaffakiyetlerle en fena girdaplar arasında bazan yarım açık bir kapı bulunur, asla seciye ve istikametten dönmeyiniz. Hazırlanmış koskoca

bir ömür geçerken yarı açık kapılara bir defa gözünüz kayarsa orada gördüğünüz açık bir ufuk değil, umku bulunmayan girdaplardır. Bilhassa sizin mesleğinizde ilimsiz hiç birşey olmaz. Fakat ilimle de eğer seciyo sağlam değilse, bir netice kazanılamaz; korkulur ki, ilim zararlı olmasın! türk milletinin fitrî istidadı hukukçuluğa bilhassa müsaittir; mertlik, doğruluk, haklıyı sevmek gibi esaslı vasıflar türk milletine hâkim olmak hassasını bilhassa verir. Siz ona istinat ederek artık yolunuzda ilerler, mesleğinizin yüksek kademelerine çıkarsınız ve memleketinize en esaslı hizmeti yaparsınız. Mesleğiniz hakikaten memlekete büyük hizmetler ifa etmeğe istidadı olan bir hayat yoludur. Hâkim ve hukukçu olacaksınız. Bilirsiniz ki Efendiler, bu memleketin belki birkaç asırdan beri uğradığı fena vaziyetlerin belki en başında cemiyetin nizamındaki ahenksizlik ve haksızlık vardır.

Cemiyetin nizamında ahenk ve hakkı muhafaza edecek olan hâkimdir. Siz elinize bu kadar kuvvetli bir hizmet vasıtası almış olarak hayata atılıyorsunuz. Halk idaresi olan Cümhuriyet hertürlü esaslarının ve mefkûrelerinin şuurla, kanaat ve muhabbetle müdafaasını Cümhuriyetin hukukçularından bekler, siz buna muktedersiniz ve bu iktidarın memleketin inkişafında olan feyizli hizmetlerini gelecek nesiller daha eyi anlayacaktır.

Herhangi bir işe girişecek adam haksızlıktan kendini mazur addetmezse hayatta hiçbir çalışmanın hedefi kalmaz. Anlıyorsunuz ya Efendiler, hâkim sıfatı ile Cemiyet içinde hakkı lâıyk olana tevcih etmek vazifesi efradı, aileleri olduğu kadar bütün cemiyeti huzur içinde çalışmağa sevkedecek olan başlıbaşına amildir.

Büyük Cazi, bu müesseseyi hiçbir teşebbüsünde kendisine gelmemiş olan bir zevkle açtığını söylemiştir. Bu sözleri söyliyene büyük insanın muvaffakiyetlerinin sayısız olduğunu bilirsiniz. Bu sayısız muvaffakiyetlerin bir teki, herhangi bir teki gözide bir adamın bütün ömrünü doldurmağa kâfidir. (Alkışlar, sürekli alkışlar)

Bununlaberaber bu müesseseyi açmakta bilhassa gösterdiği alâka cümhuriyetin muasır hukuka ve onun yüksek mütehassıslarına verdiği ehemmiyeti canlandırmak içindir. (alkışlar)

Evvelâ, şunu da söylemek isterim ki muasır hukuk ve muasır hukukçu hak ve doğruyu, hak ve doğru olduğu için anlıyan ve yerine veren müessesedir, ve adamdır. Efendiler, yüksek ilminizi, yüksek tahsilinizi hiçbir zaman haksız haklı yapmak için icabında kullanılır bir hile vasıtası asla zannetmeyiniz, asla addetmeyiniz. (Alkışlar) Size bugün söyleyecek fazla birşeyim yoktur. Hayatta size muvaffakiyetler dileriz, Türk Cümhuriyeti hukuk ailesine girmekle yüksek mazhariyet ve yüksek mes'uliyet deruhde ediyorsunuz, faziletin yüksek ilhamları hayatta size rehber olsun (sürekli, şiddetli alkışlar).

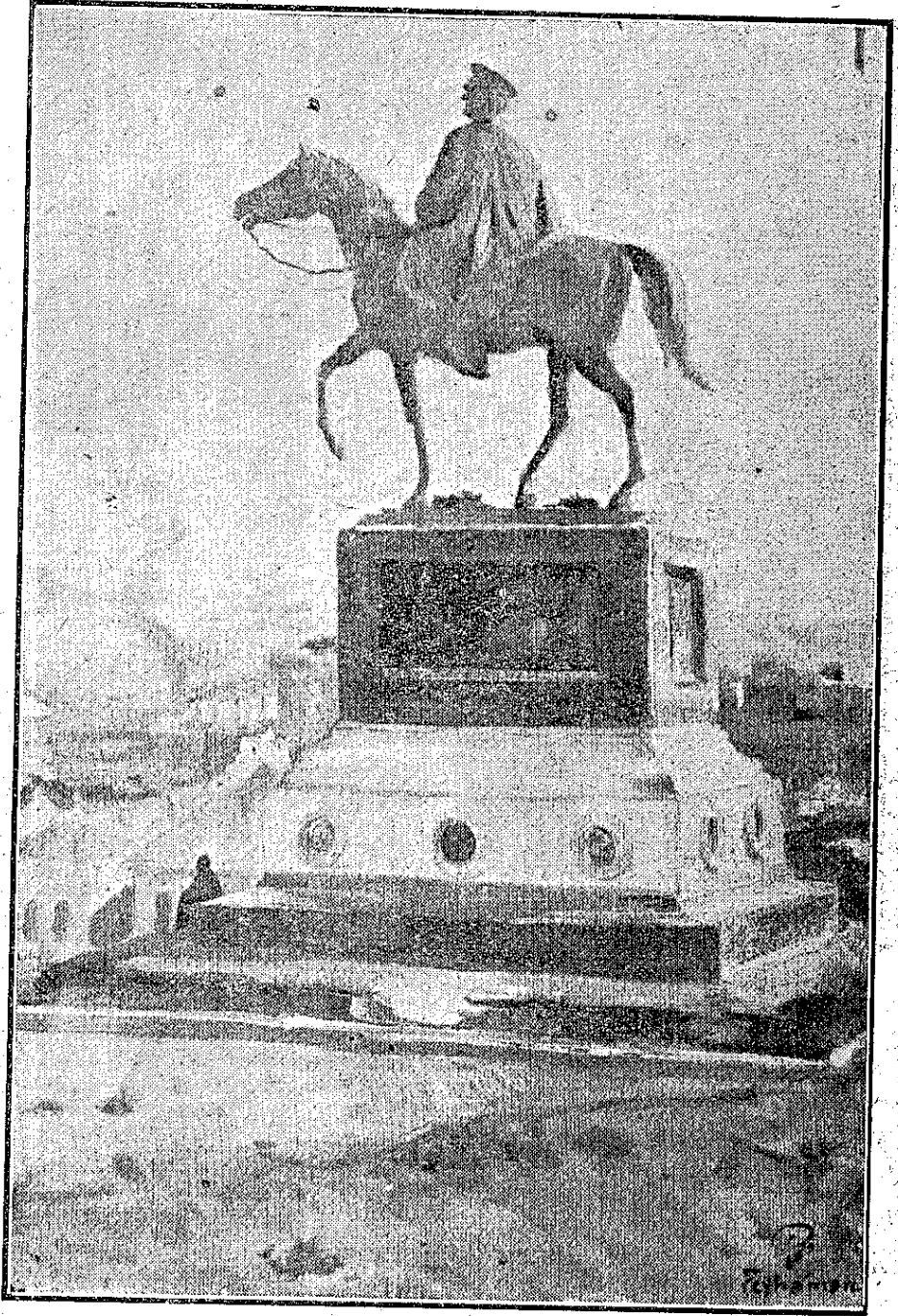


Namık İsmail'in : bir pertresi

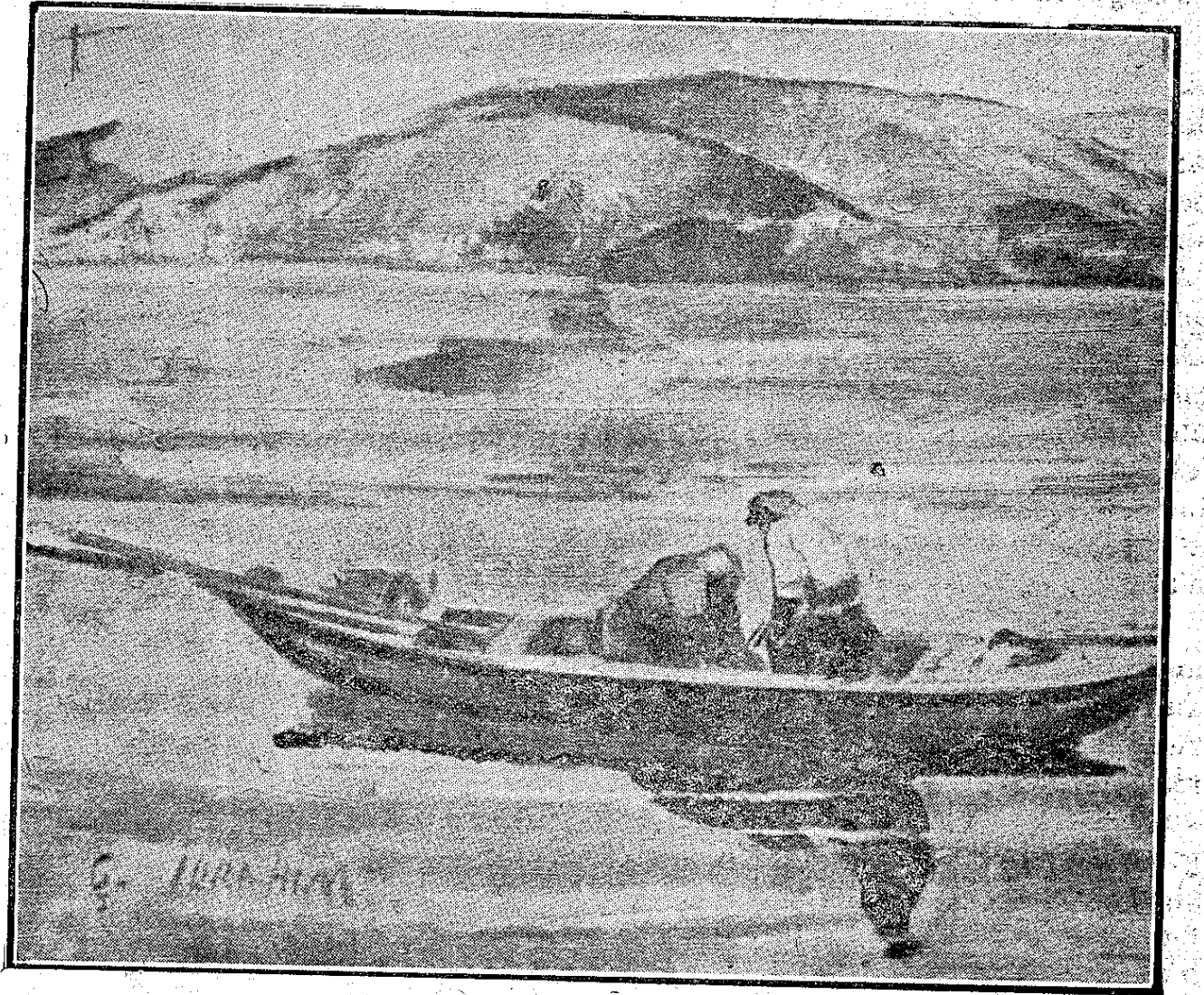
Hikmet'in lâvhalarından «Kasım-paşa deresi» nefistir. « Harbiye sırtlarında akşam» gözü alan çok güzel bir resimdir. Fakat ön plânın bir tarafı sevimsiz bir çıplaklık gösteriyor. «Ankarada dabakhane deresi» ve «akşam güneşi» güzelcedir. Bunlara mukabil «Harman» Hikmet gibi bir üstadın teşhire hiç bir zaman razı olacağına inanılmaz berbat bir şeydir.

Namık İsmail'in İstanbul sergisinde görmüş olduğumuz «yalılar»ı çok sevimli ve güzel bir eserdir. Ağaçların koyu zemin perdesi önünde yalı ve denizdeki parlak akisleri gözü okşıyor. Yine aynı sergide görmüş olduğumuz «Beyaz vapur» başka bir «etüt» gibi gözden kaçabilir. «Kadın portresi» fena olmamakla beraber insana tamamlanmamış hissini veriyor. «Çıplak kadın etütleri» ise biri poz fenalığından dolayı, bizce, iyi bir esere dönmesi imkânsız, ötekileri tamamlanırken çok tashihe ve itinaye mühtaç eserlerdir. Ve Namık İsmail'in böyle etütleri teşhir etmemesi daha iyi olurdu.

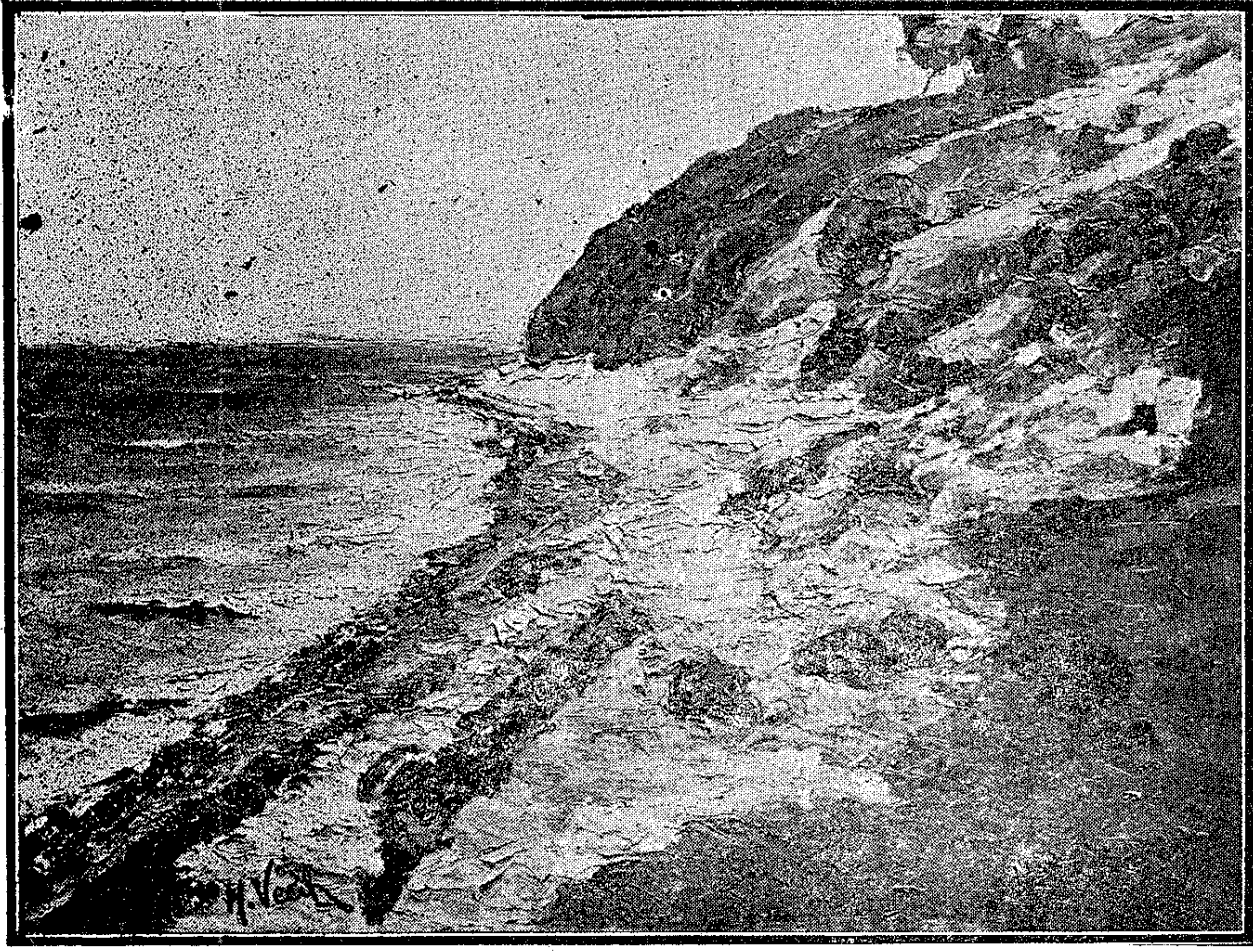
İbrahim Feyhaman'ın eserleri arasında birinciliği, fikrimizce, «Yeni Ankara» lâvhası alır. Bu belki serginin en yüksek eserlerinden biridir. Güzel bir gök üstünde Gazi'nin heykeli, evlerin renkleri, fabrika dumanları... Bu lâvhada her şey resim güzelliğinin yanında



Feyhaman'ın: Gazi heykeli



Çallı İbrahim'in Balıkçıları



Vecih Beyin : Kınalı Ada'sı

büyük inkılâbı yaratanla beraber yaratılan şeylerden bir kısmının da göz önünde hayalini çizerek ruhun derinlerine hitap ediyor. Küçük kar manzarası güzeldir. «Mavi vazı» lâhasında vazı ne kadar iyi ise portakallar okadar itinasızdır. Portreler ressamın, asıl ihtisası olan, bu sahede tekâmülüne bir delil teşkil etmemekle beraber güzeldir. Çehrelerin renklerini fazla «bronze» bulduğumuzu ilâve etmek isteriz.

Sami beyin Dabakhanede bir köşe ile Lüksenburg manzaralarından ikisi çok güzeldir. Hele bu manzaralardan birinde havuz üzerinde akisler pek hoştur. Çiçekler geçen senekilerden daha az güzeldir. Cansızdır. «Anadolu yollarında» lâvhası Sami beyin ebedî mevzuunun bir tekrarıdır. Öküzlerinin başları bu sene daha çirkinleşen bu kağıt ile eski ahpabız. Bize öyle geliyor ki memleketimizde yollar, nakl vasıtaları tamamiyle değişip asrileşecek; fakat atsız yollarda hiç durmadan yol alan bu kağıt menziline varmayacak.

Şevket'in lâvhaları içinde Süleymaniye camii manzaraları şimdiye kadar gördüğümüz bütün bu mevzudaki eserleri gibi çok güzeldir. Hacı bayram camii tafsilatı fazla vuzuh ile güzükmesine rağmen güzel bir eserdir. Geçen senede bir kaç görünüşünü beğendiğimiz Çuhaci hanının resmi çok canlıdır. Öteki manzara lâvhaları için geçen seneki fikrimizde duruyoruz, kendi sahesi okadar geniş ve bunda muvaffakiyeti o kadar emin olan Şevket

bey için başka sahalarda fırçasını tecrübe etmek mutlaka lâzım değildir.

Çallı İbrahim'in dört lâvhası var. Bunlardan küçük bir lâvha dikkatimizi hiç üstünde alıkoymuyor. Balıkçı lâvhası nefis bir eserdir. Yukarı bugazın haşin ve vahşi sahili, açık denize yaklaştığı duygusunu veren ıssız denizi; sonra kayık ve gölgesi ve suda hayat arayan balıkçılar çok güzeldir. Bu lâvha İbrahim'in çoktanberi aradığımız san'atını bize gösteriyor. Fakat bunun yanında «dansöz,, ve «çarlston,, atlı lâvhalar

o san'ata hiyanet eden malûllerdir. Çalışma odasında, cep defterinde birer hatıra gibi, kalmağa mahkûm olan bu zavallıları resim sergisine niçin getirmişler?

Nazmi Ziya'nın eserleri arasında, bizce, en güzeli Limandır. Sandalların suyun yüzünde bir az iğret duruşlarına rağmen bu resim muvaffak olmuş bir eserdir. «Parmak kapı» ve «Paris» manzaraları güzeldir. Fakat öteki lâvhalar bir san'at meraklısını memnun edecek şeyler değildir. Hele «sabah, deniz» ve «köyün sabahı» lâvhalarındaki renkler insanı şaşırtıyor. Renkleri bu kadar istediği gibi görmek hürriyeti, bir ressam gözünde bile, yoktur. «Nü etüdü» teşhir olunamıyacak kadar fenadır.

Ruhi beyin lâvhaları içinde yalnız küçük bir iki kar manzarası güzeldir. Çok iyi bir mevzuu olmasına rağmen «harf inkılabı,, lâvhası çok kusurludur.

Hasan Vecih bu yıl bize güzel resimler vermiştir. Bizce bu yıl resimlerinde tekâmül gösteren tek ressam odur. Kınalıada ve deniz manzaralarının hemen hepsi güzeldir. İçlerinde bir ikisi birinci derecede nefistir. Kurbağalı dere kenarındaki yalıları gösteren lâvha çok şirin bir hazinlikle güzeldir.

Geçen yıl dikkatimizi kendine çok çeken bursalı Şefik bu sene yalnız «tarabye» ve «boğaz,, içinden lâvhalarile bu dikkati üzerinde saklıyor. Birincisi heyeti mecmua itibarile çok cazibeli bir eserdir; ikincisi de güzeldir.



Altıncı resim sergisinden : Bir kıy

Daha güzel eserlerini öteki sergide teşhir eden Eşref beyin "Sen nehri sahili,, Sadi beyin "Beykoz çayırı,, ve "Cöksu,, Cevat beyin "Fırtına" Tahsin beyin "Çam limanı,, lâvhaları güzeldir. Âli Halil beyin "natürmort,, larını, bilhassa birini çok beğendik. Nevzat hanımın "krizamtemleri,, çok canlıdır.

Makorin'in İstanbuldaki sergide de gördüğümüz "derviş,, leri maziye karışan insanları hayalileştirerek ve arkalarında uzanan mezar taşlarına yaklaştıran beliğ bir kudret gösteriyor. "Nefret,, kendi nevinin güzel bir örneğidir.

Serginin heykel kısmı her seneki zafını muhafaza ediyor.

Muallim Celâl bey bize yapıştırma resimlerin iyi bir kaç nümesini vermiştir.

Sabit Muhlis'in "İspanyol kadını,, başta olmak üzere güzel resimleri var.

Afiş resimleri kısmında İhap Hulûsi kendisini anlatıyor. Bununla beraber güzel afişler yok değil.

Sergi resimlerinin bir çoğu hakkında susuyoruz. Yalnız tanınmış san'atkârlarımız için yaptığımız işaretlerle kalıyoruz. Bence öteki resimlerin kusurlarından da mes'ul olan onlardır. Çünkü bu acibelere sergide yer vermeselerdi bizim onlardan haberimiz olmayacaktı.

Türk resminin san'atkârlarının kudreti ile uygun ilerilemeyi gerçekleştirmesi için derin düşünmek mecburiyetindeyiz. Ve yavaş yavaş inanıyoruz ki tuttuğumuz yol bu yol olmamakla kalmıyor, buna aykırı bir yol oluyor. Eyi kötü her resmin teşvik maksadile satın alınması ressamı san'at endişe sinden ayırarak daha amelî düşüncelere saptırıyor. Gelecek senelerde her resmi satın almak yerine Maarif Vekâletince veya hükûmet müesseselerinin müşterek yardımıyla bir kaç büyük mükâfat tesis olunarak bunların sert bir jürinin takdirini kazanacak, bir kaç resme tahsis edilmesi tanınmış ressamların müsveddelerinin ve istidade ve sâye makes olmayan her türlü resimleri sergide görmekten bizi kurtaracak bir tetbir olur kanaatindeyiz.

Celal Sahir

ODA

I

*Ayna, bir kuyu ağzı gibi duvarda,
Gölgem, bir ağaçlıklı yolda yürüyor gibi
İçinde adım adım benden uzaklaşmada.*

*Nasıl bir kan damlası perdede genişlerse.
— Bir el cama bir kızıl boya sürüyor gibi —
İçinde şekl alıyor narçiçeği bir terse.*

*Paravana tünemiş japon bülbüllerinden,
Kadife bir sezlongun yamyassı güllerinden
Bir fısıltı duyuyor gibiyim bu akşam da.*

*Bir köşeyi dönüyor aynada adımlarım
Ve yine görünüyor aynada adımlarım.
Serseri bir kırlangıç nasıl gezerse camda.*

*Dışarda yaz, hafifçe sallanan bir yelpaze;
Gölgeler yere doğru sarkan bir dutağacı;
Rutubet, yarı kesik bir turuncu gibi taze.*

*Aynada kayboluyor gölgeyin son çizgisi;
Odada, halı gibi bütün bir günün isi,
İçimde, bir şamdanı üfleme ihtiyacı..*

II

*Nasıl havalanırsa bir yumak tüy ruzgârla,
Kırlardaymışız gibi halıların üstünde
Seni kovalıyorum çırpıplak ayaklarla.*

*Pancurdan iplik iplik sızan öğle bugün de
Perdeye damla damla düşüyor gibi ılık;
Serin de gözlerinde eriyor bir tatlılık.*

*Esneyor tozlu yollar, evler, kilise ve çan..
Karşı damda bir kedi gölgede pinekliyor,
Karşı damda bir kedi saatleri bekliyor.*

*Duvarlar beyazlıktan genişledikçe böyle,
Dizlerine düşüyor halsiz kaldığın zaman
Sıcak bir havlı gibi omuzlarından öğle.*

*Dakikalar oluktan damlıyan sular gibi,
Akıyor ağır ağır üstüne gölgelerin..
Şimdi gök daha mavi, sokaklar daha serin.*

*Şehirden yükseliyor öğle buğular gibi..
Sense parmaklarımı alnında duya, duya
Daliyorsun yeniden dizlerimde uykuya..*

Sabri Esat